

ББК 66.4.

РУДІК Олександр Миколайович,
канд. політ. наук, доц., заступник директора
з наукової роботи Дніпропетровського
регіонального інституту державного управління
Національної академії державного управління
при Президентіві України

АНАЛІЗ ДОСВІДУ ЄС У СФЕРІ ОЦІНЮВАННЯ ВПЛИВУ ПОЛІТИКИ ЯК СКЛАДОВОЇ РЕФОРМИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВРЯДУВАННЯ

Аналізується досвід Європейського Союзу у сфері оцінювання впливу політики. Розглядаються політичний контекст та етапи запровадження системи оцінювання впливу в ЄС, розроблені Комісією настанови щодо проведення оцінювання впливу та контролю його якості, міжінституційний спільний підхід до оцінювання впливу, співробітництво ЄС та США в цій сфері.

Ключові слова: ЄС, європейське урядування, Біла книга з європейського урядування, оцінювання впливу політики.

***Рудик А. Н.* Анализ опыта ЕС в сфере оценивания влияния политики как составной реформы европейского правления**

Анализируется опыт Европейского Союза в сфере оценивания влияния политики. Рассматриваются политический контекст и этапы внедрения системы оценивания влияния в ЕС, разработанные Комиссией руководящие принципы осуществления оценивания влияния и контроля его качества, межинституционный общий подход к оцениванию влияния, сотрудничество ЕС и США в этой сфере.

Ключевые слова: ЕС, европейское управление, Белая книга по европейскому управлению, оценивание влияния политики.

Rudik O. M. The analysis of the EU experience in the sphere of the political influence estimation as a part of the European governance reform

The EU policy impact assessment experience is analyzed. Political context and stages of impact assessment system introduction in EU, Commission guidelines for carrying out impact assessments and quality control, inter-institutional common approach to impact assessment and EU/US cooperation in the sphere are examined.

Key words: EU, European governance, White Book on European Governance, policy impact assessment.

Постановка проблеми. Реформа європейського урядування, яка відбувається в ЄС з 2001 р. має на меті зміцнення демократії в Європі та підвищення легітимності інститутів ЄС шляхом покращення залучення громадськості, вдосконалення регуляторної політики та посилення ролі ЄС у глобальному врядуванні. Одним із важливих напрямів цієї реформи є покращення регуляторного середовища в ЄС, невід'ємною складовою якого є розбудова системи оцінювання впливу політики, яка дозволить Європейській Комісії та іншим інститутам ЄС значно підвищити ефективність та результативність спільних політик Союзу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Переважна більшість матеріалу щодо розвитку та функціонування системи оцінювання впливу політики ЄС міститься на спеціальній веб-сторінці Європейської Комісії [4], яка постійно оновлюється. Останнім за часом серйозним дослідженням оцінювання впливу в Європейському Союзі є монографія італійського вченого Андре Ренда [9], в якій він аналізує досвід ЄС у розвитку методів оцінювання економічних, соціальних та екологічних впливів постанов ЄС. Своєю роботою автор також намагається залучити науковців та виробників політики до обговорення запропонованої Європейською Комісією комплексної моделі оцінювання впливу.

Не вирішені раніше частини загальної проблеми. Проблематика реформи європейського урядування в цілому та запровадження системи оцінювання впливу політики ЄС зокрема не є нині предметом особливого наукового інтересу вітчизняних дослідників у сфері європейських студій. На нашу думку, це пов'язано насамперед з тим, що основна увага науковців зосереджена на загальних питаннях розвитку інституційної та правової систем ЄС, особливо в контексті європейського

конституційного процесу, а також актуальних проблемах європейської інтеграції України. Тим часом система європейського урядування динамічно розвивається, що збільшує обсяг актів законодавства, політичних документів та практики їх застосування, тобто *acquis communautaire*, у цій сфері. Оскільки система європейського урядування є одним із чинників процесу європеїзації, який поширюється і на треті країни, зокрема Україну, то дослідження її складових сприятиме адаптації національного законодавства до законодавства ЄС, а також наближенню системи публічного управління України до європейських стандартів.

Мета статті. Метою статті є аналіз досвіду ЄС у сфері оцінювання впливу політики як складової реформи європейського урядування, з'ясування політичного контексту, аналітичних етапів та особливостей запровадження цієї процедури в практичну діяльність європейських інститутів.

Виклад основного матеріалу. Система оцінювання впливу політики була запроваджена Європейською Комісією в 2003 р. з метою об'єднання всіх існуючих секторальних оцінювань прямих і опосередкованих впливів пропонованих нею законопроектів в один загальний інструмент. Рушійними силами створення системи оцінювання впливу стали, по-перше, концепція збалансованого та всебічного оцінювання економічних, соціальних та екологічних впливів, що була тісно пов'язана з Європейською стратегією сталого розвитку і, по-друге, політика ЄС щодо покращення регуляторного середовища, в контексті якої оцінювання впливу є важливим кроком Комісії в напрямі підвищення якості своєї регуляторної політики. З огляду на це система оцінювання впливу покликана допомогти виробленню спільних політик ЄС, що сприятиме розвитку економічної активності та підтримуватиме інші коротко- та довгострокові суспільні інтереси.

Політичним контекстом запровадження в Європейському Союзі оцінювання впливу політики стали рішення самітів ЄС у Гьотеборзі (червень 2001 р.) та Лаакені (грудень 2001 р.), в яких містилися два важливих положення щодо: 1) урахування економічних, соціальних та екологічних впливів пропозиції щодо політики та 2) спрощення та поліпшення регуляторного середовища.

Майже одночасно Європейська Комісія розпочала роботу над Білою книгою з європейського урядування (2001 р.), в якій розробила і запропонувала низку рекомендацій щодо *забезпечення участі громадянського суспільства* в політичному

житті Союзу. У Білій книзі були визначені такі дотичні до оцінювання впливу завдання:

- до кінця 2001 р. Комісія мала ухвалити мінімальні стандарти консультування і опублікувати їх у вигляді кодексу поведінки;
- Економіко-соціальний комітет мав відігравати більш активну роль у дослідженні політики ЄС, наприклад, шляхом підготовки дослідницьких звітів;
- держави-члени мали дослідити можливі напрямки покращення національних процесів консультування в контексті політики ЄС;
- Рада ЄС і Європейський Парламент мали переглянути відносини з громадянським суспільством і, розробляючи мінімальні стандарти консультування, допомогти визначити загальні умови консультування до кінця 2004 р. [2].

У грудні 2002 р. у повідомленні Комісії «На шляху до культури консультування і діалогу: загальні принципи та мінімальні стандарти консультування Комісією зацікавлених сторін» були розроблені заходи, зазначені в Білій книзі. Робоча група Комісії також надала рекомендації щодо *оцінювання напрямів політики та регуляторної діяльності ЄС* та щодо зв'язків між оцінюванням і прозорістю в контексті політичних і технічних імперативів, що впливають з принципів урядування.

Серед різноманітних шляхів і засобів покращення якості, підвищення ефективності та спрощення законодавства ЄС у Білій книзі пропонується, зокрема, створити «розвинуту культуру оцінювання та отримання зворотного зв'язку з метою вивчення успішного досвіду та уникнення помилок в майбутньому». Комісія переконана, що це допоможе «забезпечити від розробки і прийняття надмірно регуляторних пропозицій, а також забезпечити прийняття та імплементацію рішень на відповідному рівні» [2].

Далі, у межах пакету законодавчих ініціатив щодо поліпшення регуляторної політики, підготовленого до саміту ЄС у Севільї (червень 2002 р.) та Європейської стратегії сталого розвитку, Комісія здійснила ряд конкретних заходів з покращення процесу вироблення європейської політики. Одним із цих заходів стало оцінювання впливу політики, для запровадження якого в повідомленні Комісії «Щодо оцінювання впливу» (червень 2002 р.) було розроблено принципи та стандарти нового методу, що замінив попередній односекторний тип оцінювання.

Процес оцінювання впливу виявляє вірогідні впливи, як негативні, так і позитивні, пропонованих дій політики, робить можливим досягнення змін і

синергетичного ефекту, а також проливає світло на існуючі критичні оцінки того чи іншого напрямку політики. Це має забезпечити більш послідовне втілення в життя ряду загальноєвропейських стратегій.

Отже, *оцінювання впливу* – це процес систематичного аналізу вірогідного впливу діяльності органів влади як на суспільство, так і на окремі його частини. Він є невід’ємною складовою процесу формулювання пропозицій щодо політики і знайомить виробників політики та громадськість з можливими впливами.

Оскільки тривалість та глибина аналізу кожного конкретного оцінювання залежать від важливості та значення вірогідних впливів, деякі елементи аналізу мають бути розроблені більше за інших. З огляду на це в червні 2005 р. Європейська Комісія опублікувала «Настанови з оцінювання впливу». У цьому документі було визначено мету, основні правила та етапи оцінювання потенційних впливів різних альтернатив політики. Наголошуючи на важливості оцінювання впливу, Комісія зазначила, що ця процедура:

- забезпечує необхідний рівень координації вже на початкових стадіях роботи Комісії;
- демонструє відкритість Комісії впливу широкого кола зовнішніх зацікавлених учасників, її прихильність до прозорості;
- робить внесок у виконання специфічних вимог Лісабонської стратегії та Стратегії сталого розвитку, шляхом забезпечення ретельного та всебічного аналізу прямих або непрямих зовнішніх впливів (соціального, економічного тощо);
- покращує якість пропозицій політики, зберігаючи рівень втручання інститутів ЄС на максимально можливому низькому рівні;
- допомагає зрозуміти чому та чи інша дія є або не є необхідною на рівні ЄС [8].

Процес оцінювання впливу містить ряд логічних кроків, спрямованих на поліпшення структури підготовки законодавчих пропозицій Комісії. За допомогою перевірки потреби втручання в політику на рівні ЄС та аналізу потенційних впливів альтернатив політики оцінювання впливу приводить до спрощення регуляторного середовища в ЄС. Ключовими *аналітичними кроками* цього процесу є такі:

1. Ідентифікація проблеми.
2. Визначення цілей.
3. Вироблення основних альтернатив політики.
4. Аналіз їх впливу.

5. Порівняння альтернатив.

6. Розробка плану моніторингу та оцінювання політики [1].

Оцінювання впливу *допомагає прийняттю рішень, але не замінює його.*

Результати оцінювання впливу інформують виробників політики щодо вірогідних впливів пропонованих заходів або альтернатив вирішення проблем, але прийняття остаточного рішення залишається за ними.

Згідно зі своїм внутрішнім регламентом роботи Комісія щорічно визначає пріоритети та приймає *Щорічну законодавчу та робочу програму*, яка деталізує *Щорічну стратегію політики*¹ в цілі політики та операційну програму рішень, що мають бути прийняті впродовж року. Робоча програма встановлює основні пріоритети політики та визначає законодавчі ініціативи, виконавчі та інші акти, які Комісія має намір прийняти для реалізації цих пріоритетів. Робоча програма також визначає конкретні дії в ключовій сфері політичної діяльності Комісії – стратегічних пріоритетах. Крім того Комісія бере на себе зобов'язання розробити низку пріоритетних ініціатив, які мають бути прийняті впродовж наступних 12 – 18 місяців залежно від глибини та інтенсивності підготовчого періоду, необхідного для забезпечення відповідності стандартам якості кращої регуляторної політики. Кожна ініціатива буде підтримана всебічною оцінкою її вірогідного впливу. У Робочій програмі також міститься перелік ініціатив, спрямованих на спрощення законодавства, а також зазначені ті законодавчі пропозиції, які Комісія має намір відкликати.

Більш детальне програмування та моніторинг роботи Комісії набуває форми переліків запланованих та прийнятих Комісією ініціатив. Обидва переліки містять законодавчі пропозиції до інших інститутів ЄС, основні незаконодавчі акти та акти відібрані Комісією як такі, що можуть зацікавити інші інститути ЄС та громадськість. Ці переліки є робочими документами Комісії, а тому існують лише в оригінальних

---

¹ Щорічна стратегія політики окреслює річні стратегічні рамки на рівні Комісії та визначає на початку поточного року політичні пріоритети та ключові ініціативи на наступний рік. Водночас цим документом розподіляються відповідні фінансові та людські ресурси, необхідні для цих пріоритетних ініціатив, а також встановлюється загальна ресурсна база. Голова Комісії представляє Щорічну стратегію політики Раді ЄС та Європейському Парламенту, започатковуючи тим самим структурний діалог щодо різних сфер політики з іншими інститутами. На основі Щорічної стратегії політики та результатів діалогу з Радою та Парламентом, а також беручи до уваги поступ у бюджетному процесі та операційному плануванні на рівні служб, колегія європейських комісарів визначає Щорічну законодавчу та робочу програму Комісії на наступний рік.

версіях (частина англійською та частина французькою мовами). Обидва документи оновлюються щомісяця.

Як правило, всі важливі ініціативи щодо політики та законодавчі пропозиції, що вміщені в Робочій програмі Комісії, мають пройти процедуру оцінювання впливу. Інші пропозиції, які не входять до вищезазначеної робочої програми (у тому числі імплементаційні заходи в межах комітологічної процедури), але потенційно мають значний вплив, також підлягають оцінюванню впливу. Одночасно з прийняттям робочої програми публікуються так звані дорожні карти (доступні також на веб-сторінці з оцінювання впливу), які є першим орієнтиром щодо того, які сфери будуть оцінюватися.

Процедури оцінювання впливу запроваджуються поступово. Попереднє оцінювання (надається загальне уявлення щодо визначеної проблеми, її можливих альтернатив, а також секторів, на які вона впливає) почали застосовувати до всіх пропозицій, поданих Комісією в межах *Щорічної стратегії політики* на 2004 р. На основі попереднього оцінювання (здійснюється більш глибокий аналіз потенційних впливів на економіку, суспільство та навколишнє середовище, а також консультування із зацікавленими гравцями та відповідними експертами) Комісія вибрала пропозиції, які потребували розширеного оцінювання для *Щорічної стратегії політики* та Робочої програми на 2004 р. Повністю система оцінювання впливу почала працювати в 2005 р.

З березня 2006 р. відповідно до Лісабонської стратегії економічного зростання та створення нових робочих місць, Комісія запровадила стандарт вимірювання адміністративних витрат під час проведення своїх оцінок впливу, а в січні 2007 р. представила *Програму дій вимірювання адміністративних витрат*², що впливають із законодавства ЄС, та зменшення адміністративного тягаря на 25 % до 2012 р. Дана програма була схвалена Європейською Радою в березні 2007 р., яка запропонувала Комісії розпочати її реалізацію за допомогою держав-членів. У листопаді 2007 р. Комісія створила на трирічний термін експертну групу вищого рівня з питань зменшення адміністративних витрат у складі 15 осіб (керівники органів, відповідальних за боротьбу з бюрократичною тяганиною на національному рівні, а

---

² Адміністративні витрати (адміністративний тягар) – витрати, які несуть підприємці, організації «третього» сектора, органи влади та громадяни, виконуючи встановлені законодавством зобов'язання щодо надання інформації стосовно їх діяльності (у тому числі виробничої) органам влади або сторонам-приватним особам. Витрати такого роду відрізняються від тих, що впливають з предметних вимог законодавства, які, наприклад, встановлюють соціальні або екологічні стандарти, для дотримання яких необхідно внести зміни в продукцію або виробничі процеси.

також представники промисловості, малого та середнього бізнесу, профспілок, організацій із захисту прав споживачів та охорони навколишнього середовища) для того, щоб радитись з нею щодо імплементації вищезгаданої Програми дій.

У 2009 р. Європейська Комісія переглянула вищезгадані Настанови на основі результатів зовнішнього оцінювання власної системи оцінки впливу в 2006 – 2007 рр., досвіду функціонування Управління оцінки впливу з часу його створення, а також досвіду служб Комісії в підготовці до оцінки впливу. Оскільки Настанови призначені для внутрішнього використання Комісією, залучення інших зацікавлених гравців є надзвичайно важливим для забезпечення високої якості кінцевого продукту оцінки. З цією метою Комісія в червні-липні 2008 р. провела громадське обговорення проекту вдосконалених Настанов. Остаточний текст цього документу був опублікований у січні 2009 р.

Наприкінці 2005 р., на додаток до укладеної в 2003 р. міжінституційної угоди щодо поліпшення законотворчого процесу, три ключових інститути ЄС – Європейський Парламент, Рада ЄС та Європейська Комісія – ухвалили документ «Спільний підхід до оцінки впливу». Даний «спільний підхід» містив ряд так званих «правил руху», яких ці інститути мали дотримуватись під час підготовки та здійснення оцінки впливу в законодавчому процесі. Перша оцінка впливу, що здійснювалася Комісією, мала стати основою для будь-якого подальшого оцінювання, яке інші інститути ЄС могли здійснювати після внесення суттєвих поправок до законодавчої пропозиції Комісії.

Система оцінювання впливу має на меті допомогти Комісії підвищити якість та прозорість своїх законодавчих пропозицій, а також знайти виважені рішення, які б узгоджувалися з цілями політики Спільноти, за допомогою:

- логічно послідовного аналізу потенційних впливів;
- розгляду різних альтернатив політики (тобто використання альтернативних інструментів регуляторної політики або здійснення політики невтручання);
- консультування з основними гравцями;
- посилення прозорості (дорожні карти оцінювання впливу та звіти за результатами його проведення розміщуються на спеціально створеній веб-сторінці);
- перекладу стислих звітів про здійснене оцінювання впливу всіма офіційними мовами ЄС.

З метою посилення контролю якості оцінки впливу Комісія в листопаді 2006 р. створила нову внутрішню функцію контролю якості, виконання якої поклала на Управління оцінювання впливу – незалежний орган, що безпосередньо підпорядковується Голові Європейської Комісії. Членами управління є високопоставлені службовці департаментів Комісії, які безпосередньо пов'язані з трьома стовпами комплексного підходу до оцінювання впливу – економікою, соціальною сферою та охороною навколишнього середовища [5].

Основним завданням управління є перевірка попередніх результатів оцінок впливу, що проводились окремими департаментами Комісії. Управління висловлює свою думку щодо якості кожної оцінки впливу і надає поради щодо подальших дій. Згодом завдання управління будуть розширені до надання порад щодо методології та вдосконалення підходів і процедур на підготовчому етапі здійснення оцінювання впливу. Думки управління оприлюднюються на веб-сторінці, присвяченій оцінюванню впливу [7].

Так, у 2008 р. Управління перевірило 135 попередніх результатів оцінювання впливу (у 2007 р. – 102). Кількість оцінювань впливу, здійснених Управлінням, удруге або втретє значно збільшилась: з 10 (або 10 %) у 2007 р. до 43 (або 32 %) у 2008 р. У результаті цього впродовж 2008 р. Управлінням було оприлюднено 182 думки щодо проведених оцінювань впливу [6]. Незважаючи на зростання кількості звернень, Управління перевірило всі проекти оцінювань впливу, подані підрозділами Комісії на розгляд. Попри аносований у звіті за 2007 р. намір визначення пріоритетів у перевірці оцінювань впливу, Управління не вдалося до такого кроку, хоча в окремих випадках його функціональна спроможність доходила межі.

Аналізуючи якість проведення оцінювання впливу в 2007 р., Управління взяло до уваги той факт, що запровадження централізованого контролю якістю було для служб Комісії новим елементом, а тому пристосування їх до процедур та вимог цього контролю потребувало певного часу. У 2008 р. Управління стало більш суворим та вимогливим під час оцінювання якості. Збільшення кількості повторних розглядів попередніх результатів оцінювання впливу свідчить не стільки про зниження середнього рівня їх якості, скільки про те, що Управління намагається стимулювати відповідні служби до покращення внутрішньої узгодженості оцінювань та підвищення рівня їх відповідності положенням Настанов Комісії. Відповідно до звіту

Управління основними проблемами оцінювання впливу в 2008 р. були (в порядку убування):

- нечітке пояснення або неповний аналіз проблеми, що розглядається;
- недостатня глибина або незбалансованість аналізу впливів;
- неповний або штучно створений набір альтернатив політики [6].

Управління дійшло висновку, що особливої уваги потребують два питання: по-перше, значне підвищення якості оцінювань впливу на етапі, що передує їх поданню до Управління (у ряді випадків на розгляд Управління подавалися відверто «сирі» результати оцінювання впливу). Служби Комісії мають посилити експертизу результатів оцінювання впливу, здійснених відповідними підрозділами, та посилити власну роль у контролі якості; по-друге, суттєвим чинником підвищення якості оцінювання впливу має стати краще планування та дотримання процедур. Необхідно виділити достатнього часу не лише для здійснення Управлінням перевірки оцінювання впливу, а й для виконання службами Комісії його рекомендацій (у ряді випадків, через недотримання, визначених Настановами процедур, Управління мало недостатньо часу для належної підготовки та проведення перевірки оцінювання впливу). У своєму звіті Управління відзначило, що відповідно до нової редакції Настанов, служби Комісії мають не лише раніше подавати проекти оцінювання впливу на розгляд Управління, а й запланувати час для можливого повторного подання цих проектів на перевірку.

На початку 2006 р. Комісія ініціювала проведення незалежного аналізу своєї системи оцінювання впливу з метою огляду досвіду її запровадження (з 2002 р.). За допомогою оцінювання було зроблено вагомий внесок у подальший розвиток та вдосконалення цієї системи. Під час оцінювання було проаналізовано процес здійснення оцінки впливу та використання його результатів службами Комісії, його якість та роль у виробленні політики та законотворчому процесі, а також визначені шляхи вдосконалення системи в цілому. Оцінювання фінансувалося Європейською Комісією. Висновки, рекомендації та думки за результатами оцінювання, які відображали думку консультантів і не завжди співпадали з думкою Комісії, були вміщені в заключний звіт [3].

У 2007 р. на квітневому саміті ЄС-США лідери Сполучених Штатів Америки та Європейського Союзу доручили своїм урядам зміцнити трансатлантичну економічну інтеграцію з метою підвищення конкурентоспроможності економік та підвищення якості

життя населення за допомогою запровадження багаторічної програми співробітництва, яка була б націлена на конкретні результати та передбачувала відповідальність за їх досягнення.

Європейський та американський лідери погодили документ *«Рамки розвитку трансатлантичної економічної інтеграції»* та заснували *Трансатлантичну економічну раду* з метою прискорення поступу в цьому напрямі та здійснення керівної роботи в проміжках між черговими самітами. На першому пленарному засіданні цієї ради уряд США та Європейська Комісія здійснили перші заходи щодо вивчення можливого внеску оцінювання впливу в ліквідацію бар'єрів на шляху трансатлантичної економічної інтеграції.

У листопаді 2007 р. Адміністративно-бюджетне управління США (OMB) та Європейська Комісія запропонували для громадського обговорення проект спільного звіту, підготовленого Департаментом інформації та регуляторної політики OMB та Генеральним секретаріатом Комісії. Метою звіту було забезпечення врахування під час оцінювання майбутніх регуляторних актів їх впливу на міжнародну торгівлю та інвестиційний клімат. Звіт складався з двох окремих частин, в яких надавалася інформація щодо запроваджених у США та ЄС методологій та практичних процедур у сфері оцінювання регуляторного впливу, а також пропонувалися можливі шляхи вирішення існуючих проблем [10].

Європейська Комісія отримала коментарі та зауваження від ряду організацій та окремих громадян, зокрема Торговельної палати США в ЄС, Федерації промисловців Німеччини (BDI), Трансатлантичного діалогу бізнесу (TABD), Конфедерації європейського бізнесу (BUSINESSEUROPE), Трансатлантичного діалогу споживачів (TACD) тощо.

Остаточна версія спільного звіту Комісії та OMB, з урахуванням отриманих пропозицій та зауважень [11], була презентована європейсько-американським Форумом найвищого рівня з питань співробітництва в регуляторній сфері на засіданні Трансатлантичної економічної ради 13 травня 2008 р.

Висновки. Таким чином, система оцінювання впливу розроблена для сприяння структуруванню та розробці відповідних напрямів політики. За допомогою оцінювання впливу відбувається ідентифікація та оцінювання конкретної проблеми, визначення основних альтернатив досягнення цілей політики, дослідження вигід та

витрат кожної з них, їх співвідношення та можливої синергії, а також аналіз їх вірогідного впливу на економіку, суспільство та навколишнє середовище.

Запроваджена в ЄС у 2002 р. процедура оцінювання впливу містить низку послідовних логічних кроків, спрямованих на структурування процесу розробки законодавчої пропозиції Комісії. Шляхом перевірки необхідності здійснення тієї чи іншої урядової дії на рівні ЄС та аналізу потенційних впливів альтернатив політики, дана процедура сприяє поліпшенню та спрощенню європейського регуляторного середовища.

Досвід ЄС у цій сфері є надзвичайно актуальним та корисним для України, оскільки в нашій державі вже більше десяти років відбувається впровадження аналізу державної політики у сферу урядової діяльності та підвищення спроможності державних службовців до використання нових, ефективних методів вироблення політики. Вивчення досвіду ЄС сприятиме також реалізації стратегічних завдань адміністративної реформи, яка має на меті створення такої системи державного управління, що забезпечить становлення України як високорозвиненої, правової, цивілізованої європейської держави.

Перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Предметом подальших досліджень у сфері реформування європейського урядування мають стати такі її напрями, як децентралізація, залучення експертного середовища, спрощення європейського законодавства. Стратегія України на європейську інтеграцію вимагає від науковців більш глибокого та комплексного дослідження політичної системи та політики ЄС, оскільки лише за умови такого підходу досвід Європейського Союзу може бути запроваджений у вітчизняну урядову практику, що дозволить реально наблизити нашу державу до виконання Копенгагенських критеріїв вступу.

Список використаних джерел

1. **Communication** from the Commission on Impact Assessment. – Brussels, 2002, SEC (2002) 276. – Access mode : www.eurlex.europa.eu.
2. **European Governance** : A White Paper. – Brussels, 2001, COM (2001) 428. – P. 17. – Access mode : www.ec.europa.eu.
3. **Evaluation** of the Commission's Impact Assessment System : Final Report, April 2007. – Access mode : www.ec.europa.eu.

4. **Impact** Assessment. – Access mode : www.ec.europa.eu.
5. **Impact** Assessment Board. – Access mode : www.ec.europa.eu.
6. **Impact** Assessment Board Report for 2008 : Commission Staff Working Document Brussels, 2009 SEC (2009) 55. – Access mode : www.ec.europa.eu.
7. **Impact** Assessments carried out in 2007. – Режим доступа : www.ec.europa.eu.
8. **Impact** Assessment Guidelines. – European Commission. – Brussels, 2005, SEC (2005) 791. – Access mode : www.ec.europa.eu.
9. **Renda, A.** Impact assessment in the EU : the state of the art and the art of the state / A. Renda. – Brussels : Centre for European Policy Studies, 2006. – 164 p.
10. **Review** of the application of EU and US regulatory impact assessment guidelines on the analysis of impacts on international trade and investment : Joint Draft Report for Comment. – Access mode : www.ec.europa.eu.
11. **Review** of the application of EU and US regulatory impact assessment guidelines on the analysis of impacts on international trade and investment : Final Report and Conclusions. – Access mode : www.ec.europa.eu.